

BİR GRUP DENİZ FENERİNİN ÖYKÜSÜ

Yenimahalle Rehberlik Araştırma Merkezi (Yenimahalle RAM) yöneticileri, çalışanları ve CSEDM'den eğitim alan Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmenlerle yapılan röportajı sizlere sunuyoruz. Yenimahalle RAM'la işbirliğimiz 2002 yılından bugüne uzanıyor. Onlarla merkezimize eğitim talebiyle geldiklerinde tanıştık. İlk tanıştığımız deniz fenerinin adı; Serdardı. Sonrasında, Yeter, Haydar, Yahya, Nurdane, Sibel, Ebru, Özlem,... ve daha pek çok deniz feneriyle tanıştık. Bu insanlar; geceleri ışıklarıyla gemilerin emniyetli bir şekilde yol almalarını sağlayan deniz fenerleri gibiydi. Gitgide daha kötüye giden eğitim sisteminin içinde her biri ayrı bir deniz feneri gibi ışık oluyordu gençlere... Bizden de çevreyi biraz daha aydınlatmak için "cinsel eğitim" talep ediyorlardı. 2003 yılında Yenimahalle bölgesine bağlı okullarda görev yapan 25 rehber öğretmene, 2005 yılında da yine aynı bölgeden 25 öğretmenimize daha 5 gün süren "Üreme Sağlığı ve Cinsel Sağlık HIV/AIDS Eğitici Eğitimi" düzenledik. İkinci grubun sertifikaları TEB Merkez Heyeti Üyeleri ve HATAM Yöneticileri tarafından Haziran ayında verildi.

Şimdi bu gizli kahramanlarla yapılan röportajı aktarıyoruz.

TEB: Merhaba, Bize kısaca Yenimahalle RAM'ı ve kendinizi tanıtır mısınız ve daha sonra da CSEDM nasıl tanıştınız anlatır mısınız?

Yeter Akbıyık: Yenimahalle RAM müdür yardımcısıyım. Merkezimiz Yenimahalle ve Gündül ilçeleri Milli Eğitime bağlı okullarda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini koordine eden özel eğitim ve rehberlik hizmetleri sunan bir birim.

Ağırlıklı olarak üzerinde durduğumuz hizmet alanı; psikolojik hizmetleri özellikle bölgemizdeki okullarımızda öğrenim gören öğrencilere yönelik olarak uygulamak. Onlara sunacağımız hizmetlerin etkilerini arttırmak için bizler hizmet içi eğitimler alıyoruz. Öğretim yılı içerisinde farklı konularda çalışacak çalışma grupları oluşturuyoruz.. Projeler geliştiriyoruz. Bunlardan biride 2003 yılında CSEDM ile tanışmamıza vesile olan "cinsel eğitim" projesiydi. Bu projede görev alan arkadaşlarımızla cinsel eğitimi çocuklarımızla nasıl buluşturabiliriz? diye düşündük. Hangi kurum ve kuruluşlardan destek alabiliriz? Grup lideri Serdar arkadaşımızdı ve onun çok önemli katkıları ile CSEDM'den Dolunay Hn ile tanıştık. 2003'de başladığımız ve 2005'e kadar geldiğimiz bizim için çok eğitici ve doyurucu bir maratona girdik.

CSEDM'den şöyle bir isteğimiz vardı; bölgemizden bir grup psikolojik danışman arkadaşımıza cinsel eğitimle ilgili eğitici eğitimi vermeleri. Böyle bir program hazırlayabilir miyiz? diye Dolunay hanımla yaptığımız görüşmeler sonucunda böyle bir süreci başlatabileceğimiz yönünde olumlu bir geri bildirim aldık ve bölgemizde bu işte çalışabileceğimizi düşündüğümüz bir grup rehber (danışman) öğretmen arkadaşımıza bu teklifi götürdük. Bu eğitimi okullarında yapabilirler mi? Çok olumlu bir talep vardı. Kontenjanımız sınırlı olduğu için ilk etapta 25 psikolojik danışman arkadaşımız bu sürece girdi. İlk grupta 5 günlük yoğun bir eğitim programı aldık, bizim açımızdan mükemmeldi şöyle ki; şimdiye kadar gittiğimiz eğitim uygulamaların hiçbirinde kendimizi hiç bu kadar özel hissetmemiştik. Hiç diğer eğitimlere benzemiyordu. Özellikle kendi açımızdan kendimi de değerlendirdim. Çok farklıydı. Bildiğimizi düşündüğümüz zaman hiçbir şey bilmediğimizi sürekli yaşayarak, sürekli paylaşarak öğrendiğimiz bir programdı. Program bittikten sonra biz hayır bitirmeyelim diye düşündük çün-

kü cinsellik öyle bir konu ki 5 günlük bir eğitim programı sadece başlangıç olabilir. 25 arkadaşımıza sorduk tamam mı devam mı yani bu çalışmayı yapacak mıyız. Hiç fire vermeden hepimiz devam edelim diye Dolunay Hanımı zorladık. Bundan sonra ne olabilir? Ne yapabiliriz? Çok güzel bir eğitim aldık ama bu bize yeterli değil. Kavramları, inançlarımızı, değerlerimizi ortak bir dil oluşturmadan çocuklarla buluşturmanın çok doğru olmadığı düşüncesiyle kendimizden başlayalım dedik ve 2 haftada bir Çarşamba günleri yine Dolunay hanımın koordinatörlüğünde kendimizi geliştirme ve daha iyi bir noktaya gelme düşüncesiyle birlikteliğimizi ve eğitim sürecimizi devam ettirdik.

TEB: Hocam siz devam etmek ister misiniz? Sonra devam ederken neler oldu?

Haydar KÜREKÇİ: Yenimahalle bölgesinde Mustafa Kemal Lisesinin rehber öğretmeni olarak görev yapıyorum. Eğitimlerle ilgili şunu ifade etmeliyim ki çok verimli bir çalışmaydı. Kendimizi aynada görmemizi sağladı. Bu konuları rahat konuşabileceğimizi düşündüğümüz halde bu kadar kolay olmadığını fark ettik. Ayrıca öğretim görevlileri ve hocaların yaklaşımı akademisyenler hakkındaki fikirlerimizi de değiştirdi. Bu eğitimlerden sonra Yenimahalle bölgesinde neler yapılabilir? 25 kişilik grup olarak değerlendirdik. Dolunay hanımın süper vizyonu bize çok büyük bir katkı sağladı. Kendimizi değerlendirdik. Görmemizi sağladı. 204 yılında da çalışmalarımızı devam ettirdik. Bu süreçte biz okullarda öğrencilerimize neler anlatabiliriz? diye düşünmeye başladık. Yürüteceğimiz eğitim çalışmalarına okuldaki öğretmeni, idarecileri, çocukların ailelerini de katmamız gerektiği fikri oluştu. Bunları yaparken de bu bölümde acaba çocuklar neler yaşıyor? Hangi bilgilere ihtiyaçları var? merak ettik. Bunları görmek amacıyla bir anket grubu oluşturduk Burada da Doç.Dr.Veli Duyan Hocamız bize destek verdi. Anket çalışma grubu 2004'ün Haziran ayına kadar çalışmalarını tamamladı. 2004 Eylül ayında anketle ilgili pilot uygulamaları yaptık. Çocukların anketleri onların beklentilerini, hangi bilgilere ihtiyaçları olduğunu ve onlara nasıl yardımcı olabileceğimiz konusunda bize çok büyük katkı sağladı ve programımız birden şekillenmeye başladı. Grup olarak aklımızda şöyle bir şey oluştu; bir eğitim programı hazırlayabiliriz Bununla Türkiye de ilk olduğunu biliyoruz. Böyle bir eğitim programı hazırlamak için uzun ve yorucu bir proje çalışması sürecine girdik. 6 saatlik eğitim programı oluşturduk. Bu 6 saatlik eğitim programının pilot uygulamalarını yaptık ve programımızın niteliğini artırmak adına bu çalışmayı 10 saate çıkardık. Pilot uygulamalarını yaptık. Anket değerlendirmelerini yaptık. 2004'un ocak ayından 2004 Aralık ayına kadar tüm bu çalışmalarını tamamlamış olduk. 2005 yılında da proje olarak şekillendirmiş olduk. Bu dönemde özellikle CSEDM ve Hacettepe AIDS Araştırma ve Tedavi Merkezi'nin bi-

ze verdiği süper vizyon desteği çok büyük bir katkı sağladı. 2005 ocak ayından itibaren de okullarda uygulamalara başladık ve edindiğimiz geri bildirimlerle programımızı tamamen şekillendirmiş olduk. Haziran ayında da resmi onayımızı Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğünden alarak projeyi uygulamaya başladık.

Programımıza da "7. ve 8. sınıflar için cinsel sağlık HIV/AIDS bilgilendirme farkındalık kazandırma eğitimi" adını koyduk.

Program oluşmasında 25 kişilik gruptan tüm arkadaşların katkısı oldu. Bütün materyal çizimleri eğitim etkinlikleri programın bütün içeriğini üzerinde sürekli çalıştık. Teşekkürlerimizi CSEDM'den Dolunay hanıma, bize eğitimlerde süper vizyon desteğini veren bütün öğretim görevlilerine, HATAM'a ve bize yer mekan olarak en iyi koşulları sağlayan TEB'e gösterdiği misafirperverlikten dolayı teşekkür ederiz ve de Serap hanıma teşekkür ederiz.

Sözü özellikle çizimlerde çok büyük katkısı olan grubumuzdan Yahya ÜNALDI'ya vermek istiyorum.

Yahya ÜNALDI: Yenimahalle bölgesi Şentepe İlköğretim Okulunda rehber öğretmenlik yapıyorum.Aldığımız eğitim üzerine bir şeyler koymaya çalışırken Yenimahalle bölgesindeki öğrencileri düşündük. Çok geniş bir yelpazeye sahip olduğumuzu gördük. Yenimahalle de Şentepedeki , Batıkent'in bölgeleri, Yenimahalle, Demetevler gibi, çok farklı aile yapılarından gelen çok farklı öğrenci yapıları var. Onlara ulaşmak için mutlaka özel bir program yapılması gerekiyordu. Eğitim programındaki görsel malzemeyi hazırlarken birazcık daha sanal olmasına yani direk fotoğraflardan ziyade çizimler olması gerektiğini düşündük. Çünkü ergenlerin o dönemde anlamaları daha kolay çizimlerle. Şekilleri şirin, akılda kalıcı ve hoş renklerde çizmeye çalıştık, çocukları korkutmamak için. Son halini vermek için Haydar'la çok çalıştık, hala da devam ediyoruz.

En kısa sürede bu eğitim programının kitap haline getirmek ve Türkiye deki diğer gruplarla da buluşturmak istiyoruz.

Programı uygulamaya başladığımızda çok mutlu oldum. Çocuklar açısından çok hoştu. Programın, ilk öğretim 7. ve 8. sınıflar için hazırladık ama kendi çocuklarımız içinde uygulayabileceğimiz bir eğitim programı olarak da şekillendi.Eğitimin adı "farkındalık yaratmak" ama farkındalık ilk önce bizde oldu. Oluşmasıydı eğer başkalarında böyle bir etki bırakmak mümkün olmazdı. Kendi çocuklarımıza, eşe dosta eğitim vermeye başladık. Tabi bu okullarda verilen eğitim gibi değil de daha informal. Sanki su damlası gibi suya atılan taşın dağılması gibi yavaş yavaş etrafa doğru çoğalıyor. 25 tane arkadaş 25 farkındalık yaratmadı aslında bu o kadar kişiyi etkiledi ki hani bir kıvılcım çakarsınızda yayılır ya öyle bir şey oldu. Sizlerden aldığımız eğitimle herkes okuluna gitti. Harıl gürül bir şeyler yapıyor, velilerde öğrencilerde bulabildiği herkesle HIV/AIDS konusunda, cinsel sağlık konusunda bilgilerini paylaşıyor, konuşuyor... ben kendi adıma ilk gün olduğumdan çok ilerideyim. İlk gün bazı arkadaşlarıma ben asla bu işi yapamam demiştim. Panik olmuştum. Ben nasıl anlatırım cinselliği. Bizi yetiştirdikleri nokta kadar uzak ki cinselliğe ama yaşam çok içinde cinselliğin. Biz birçok şeyi kapattık, yok saydık. Ama eğitimlerden sonra her şey açıldı. Eğitimden dönüştü ben asla yapamam derken 1 hafta burada arkadaşlarıma penis ve vajinayı anlattım. Aslında utanılacak bir şeyde yok. Olması gereken bu aslında...Vajina, penis dediği zaman insanın yüzüne haff bir pembelik gelirdi eskiden şimdi vajina ya da penisten böbrek gibi bir organdan bahseder gibi bahsedebiliyorum yüzümde herhangi olumsuz bir değişme olmadan.

Yeter Akbıyık: Eğitimin ilk günlerinde birbirimizin yüzüne bile bakamıyorduk. Grupla paylaştıkça grup üyeleri ilerledikçe geliştik ve değiştik. Ailelerimize de yansıdı. 4 yaşında bir kızım var ve eğitim bana o kadar çok şey kattı ki o kadar güzel ilerliyor ki... eşime o kadar güzel şeyler kattı ki. Bazı yanlış inançlar yıkılınca her şey çok daha güzel oluyor. İlk gruptan sonra 25 kişiyle kalmayalım dedik. Biraz daha eğitimle daha çok çocuğa ulaşırız. Hedef kitlenin çok ihtiyacı olduğunu biliyoruz zaten... geçen sene Yenimahalle bölgesinde 87.000 öğrenci ve velileriyle bir çalışma yaptık. Çocukların ve anne babaların ihtiyaçlarını bilgi düzeylerini saptamak içindi bu çalışma. Çalışmada iki madde çok önemliydi bizim için "bedenimi tanımıyorum ve hayır diyemiyorum" hayır deme becerisini geliştirme, çocuklarımızın kendilerini korumalarını sağlamak için bilgi edinme ve bedenlerindeki değişiklikleri öğrenmeye hakları var. 25 kişi yetmez dedik ve ikinci 25 kişinin eğitimi için yine TEB'e gittik Yeni grubun eğitimi haziran döneminde tamamlandı. Arkadaşlar temel eğitim aldı. Onlarında bizim bulduğumuz seviyeye gelmeleri için elimizden gelen desteği vereceğiz. Hep beraber yapacağız...

TEB: Hakan Bey Yenimahalle Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nin müdürsünüz ve 3 yıldır, Cinsel Eğitim grubuna destek olduğunuzu biliyoruz. İlk olarak bu grup oluşum aşamasındayken bu gruptan beklentiniz neydi şu anada ne?

Hakan YAMAKOĞLU: İlk baştaki beklentilerimiz şimdiki beklentimizden çok daha farklıydı. Ben sadece eğitim alınacağını eğitim alınacak ve bizim sıradan eğitimlerden bir tanesi olarak düşünmüştüm. Ama sonradan eğitim içeriğini, arkadaşlarımdaki çalışma isteğini, motivasyonlarını gördükten sonra bunun farklı bir eğitim olduğunu anladım. Uzun bir eğitimdi. Okulların, gençlerin ihtiyacı var bu eğitime. Onun için bu çalışmadan şu andaki beklentim okulların ihtiyacına göre uygulamalar yapılması.

Yani burada eğitim alan arkadaşları artık okullara görevli olarak göndermek. Zaten bir pilot uygulama, yaptık bir de gerçek uygulama yapıldı ve başarılı olduğu düşüncesindeyiz. Grup tam olarak çok yoğun bir süreçten geçti ve hazırlandı. Umut ediyorum ki bu uygulama tüm okullarda yapılacak...

"Hiçkimse, dünyanın hastalıkları, açları, sefaleti, umursamazlığı ve şiddeti için tek başına birşey yapılamaz inancı ile umutsuzluğa kapılmasın. Çok az insan tarihi değiştirebilecek kadar büyüktür, fakat hepimiz olayların küçük bir kısmını değiştirmek için çalışabiliriz. Ve bütün bu eylemlerin toplamı bir neslin tarihi olarak kaydedilecektir." demiş Micheal Shernoff. Bizde bu inançla yolumuza devam ediyoruz...

